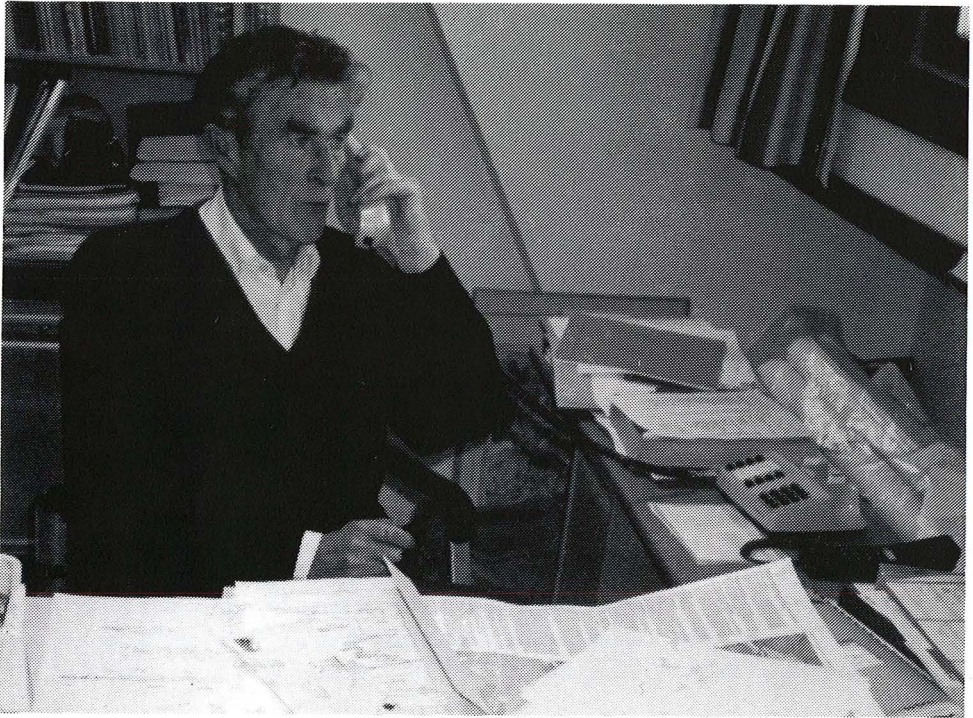

LÆREREN

Intervju med professor Steinar Skjeseth 8/1-1990

Steinar Skjeseth f.25.3.1924

Examen artium Hamar Katedralskole 1944.

Hovedoppgave i geologi på Mjøstraktenes geologi.

Arbeid som museumsstipendiat på Tøyen, med vekt på kontakt med skoleverket. Ansatt i Norges Geologiske Undersøkelse som statsgeolog. Dr. avhandling i 1960. «Bidrag til Mjøstraktenes geologi». Publisert en rekke skrifter. Har hatt praktisk arbeid med alle grener innen faget. I de seinere år grunnleggende forskning og kartlegging av grunnvannsressurser. I en årrekke guide og turlleder for grupper med amatørgeologer og andre interesserte. (20-30 turer i året). Lærer/professor ved Norges Landbrukshøyskole, Informator ved GEFO, nå Jordforsk. Har nå startet kurs nr. 40 i Follo Geologiforening for folk som vil vite mer om geologi.

– Det begynte på Brøttumformasjonen syd for Lillehammer i 1924, seinere ble jeg forfremmet til ordovicium på Ringsaker.

Det er det greie og lett faglige svaret vi får av professor Steinar Skjeseth på spørsmålet om når han er født.

– Det var i grunnen helt naturlig for meg å velge naturfag etter endt eksamen artium på Hamar Katedralskole. Jeg var interessert i det som omgir oss og ville vite mer. Så i 1945/46 tok jeg fatt på zoologi og gikk seinere over til geologi. Joda, jeg hadde allerede geologimerket fra speidern.

Fra zoologi til geologi, er ikke det et langt sprang – fra det levende til det døde?

– Nei på ingen måte. Hvis en søker sammenhenger i naturen, ja forståelse for alt liv overhodet så kommer en ikke utenom geologien. Det er rett og slett ikke mulig. *Geologien er basis?*

– Ja, det vil jeg hevde, her har vi grunnlaget. Ofte er dette svært tydelig. Tenk bare på plantedeckket, hvordan dette skifter karakter etter berggrunn og løsavsetninger. Artsrike plantesamfunn på gammel havbunn og kalkholdige bergarter, og fattigere vegetasjon på skrinne morenerygger og på sure bergarter. Ofte framstår slike skiller som tydelige naturhistoriske dokument i naturen. Og i neste omgang avgjør vegetasjonen hva slags dyreliv som vil trives på de ulike livsområdene.

Har dette noe med oss å gjøre?

– Ja, for i neste omgang rykker mennesket inn. En kan bare se på et geologisk kart over Norge, så vil en kunne plukke ut de områdene som står sentralt i tidlig Norgeshistorie.

Så enkelt er det vel ikke?

– Det er ikke mye om å gjøre at det er helt sammenfallende. Ta områdene rundt Viken (Oslofjorden), Ringerike, Hadeland, begge sider av Mjøsa (Hedmarken) samt Trøndelag. Det var her det skjedde i tidligere tider, og det er her en finner de kambro-siluriske bergartene med de goder disse ga grunnlaget for. Folk lærte fort hvor jorda kunne dyrkes over lengre tid og hvor en måtte nøye seg med jakt.

Og dette skal vi og flest mulig andre gå rundt og tenke på?

– Jeg tror nok det er mulig å leve et godt og fullverdig liv uten å tenke på dette.

Men jeg er overbevist om at den som kan se sammenhenger i naturen og som kan sette sitt eget liv inn i denne sammenhengen, vil ha et bedre liv. Vi er en del av naturen, det er vel nokså opplagt. Mange mennesker stanser på betraktningstadiet, det er synd. Det er mye bedre å delta, være en del av noe.

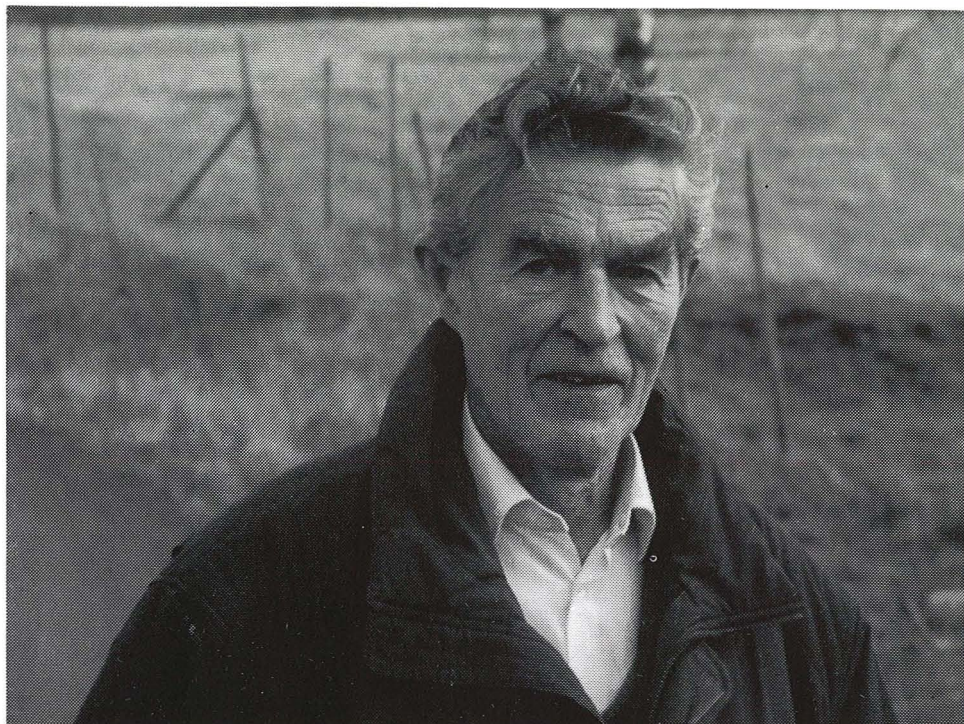
Hvordan vil du få til dette?

– Ved å spre kunnskaper, forståelse og viten. I denne sammenhengen er dette grunnlaget for opplevelsen. Å kunne lese et landskap er ikke en intellektuell lek, det er en ekte naturopplevelse i egentlig forstand. Derfor synes jeg det er fine opplevelser når jeg reiser land og strand rundt og sprer denne naturforståelsen. Jeg ser at kunnskaper på dette feltet er nødvendig og at kunnskapen blir godt mottatt. Det er dessverre slik at ulike nivåer i skoleverket har forsømt dette viktige basisfaget. Mye har jeg lært selv også ved kontakten med geologiske praktikere. En sånt fenomen som at det var saltvann på Hadeland var det en brønnborer som kunne fortelle meg.

Og geologiforeningene?

– De har en viktig oppgave her, jeg synes faktisk de har en forpliktelse i forhold til sine omgivelser. De kan bistå med opplegg, samlinger og naturstier for skoler, speiderforeninger, 4H osv. Drive folkeopplysning. Slik sett er geologiforeningene det viktigste organ som finnes! *Men har ikke foreningene mer enn nok å gjøre med sine egne saker, samle og slipe stein og slikt?*

– Jeg har ikke noe imot at folk samler mineraler, fossiler eller lager pene ting av stein. Dette er bra og nyttig, og en fin måte å få en meningsfylt fritid på. Men blir en slik aktivitet stående isolert på den måten at det står oppmarsjert flere tusen stuffer som samleren overhodet ikke har noe meningsfylt forhold til, er jeg tvilende til at det kan være noen givende hobby. Veien til glede ved en samling går også gjennom kunnskap og forståelse. En innsikt som må komme tilbake til allmenheten igjen i form av

økt kjennskap til lokale forhold. Noe som igjen kan gi seg konkrete utslag for eksempel i form av aktivt engasjement for naturvern. Jeg vil gjerne legge til at jeg også er meget skeptisk til for stor og for tidlig spesialisering blandt faggeologene. Det kan lett gå på bekostning for forståelsen av helheten. Vi må ha oversikt og utsyn!

Kan du gi et eksempel på hvordan geologikunnskaper kan fremme naturvernet?

– Kunnskap om berggrunn er jo absolutt en forutsetning om en skal sette i verk tiltak mot sur nedbør. Ikke det at sur nedbør forsvinner om en vet noe om berggrunn, men en kan ihvertfall forstå hvorfor fisken forsvinner i vannene innpå nordmarkitten mens den klarer seg bra andre steder. En kan ligge litt i forkant på denne måten – om en bruker kunnskaper.

Du er opplysningsoptimist?

– Så avgjort, ellers hadde jeg ikke holdt på slik jeg gjør, eller hatt noen glede av det. Geologien må bli allemannseie!

Har du angret på yrkesvalget noen gang?

– Nei, i geologien har jeg fått alt i ett.

Har du selv noen hobby?

– Noen vil vel påstå at det er geologi. Men jeg leser også noen av de andre naturfagene og historie. Å følge års-syklusen med hagearbeid er også noe jeg bruker fritida på. Det gir meg store gleder. Avkobling og innkobling til den store hagen som naturen er.

Når faller Dovre?

– Hver dag, litt av gangen, så det tar tid, adskillige millioner år. Det er greit å vite, men ikke noe særlig å bekymre seg over.

Det er NAGS-messe på Hamar i august, har du noen kommentar til det?

– Det skal bli moro å komme på hjemtraktene, og såvidt jeg har forstått, vil arrangørene gjøre bruk av mine kunnskaper. Det går nok greit, der er det mye å se nærmere på.

Takk for praten, vi sees igjen på Hamar, mens Dovre faller.

Intervju for «Stein»: ghw